

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

Grundlärarutbildningen åk 4-6 240 hp

KANDIDATUPPSATS

Lärares upplevelser av grupparbete som
undervisningsmetod i svenskämnet

Nathalie Edlund och Robin Svensson

Examensarbete 15hp

Halmstad 2017-08-08

Titel: Lärares upplevelser av grupparbete som undervisningsmetod i svenskämnet.

Författare: Nathalie Edlund och Robin Svensson

Abstrakt: Följande uppsats syftar till att undersöka hur lärare upplever att de använder grupparbete i sin undervisning, men även hur de resonera kring grupsammansättning. Studien bygger på halvstrukturerade intervjuer med tio verksamma svensklärare på mellanstadienivå, där syftet är att undersöka hur lärarna själva upplever grupparbete i sin undervisning och därav har resultatet och analysen utgått från ett fenomenografiskt perspektiv. Resultatet visar att informanterna framhåller en varierad undervisning med hjälp av olika arbetsmetoder. Grupparbete är en arbetsmetod som informanterna menar träna eleverna socialt, men även möjliggör en fördjupning av ämneskunskaper. Informanterna resonera olika om det huvudsakliga syftet är att träna eleverna socialt eller ämneskunskaper. De råder även delade resonemang om hur grupsammansättningen går till på ett konkret vis. De olika resonemangen som förs gällande grupsammansättning belyses från olika betydelsefulla faktorer som kön, ambitionsnivå såväl som sociala relationer. Informanterna resonerar olika om fördelar med olika grupsammansättningar i form av heterogena- eller homogena grupper. Resultatet tyder sammanfattningsvis på varierande resonemang gällande varför lärarna använder sig av grupparbete samt målet med arbetet.

Nyckelord: Fenomenografi, Grupparbete, Grupsammansättning, Lärare

Förord

Det huvudsakliga temat för denna studien är den sociala aspekten av grupparbete som undervisningsmetod. Dagens skola får idag möta elever med olika sociala och kunskapsmässiga förmågor, med olika ambition och ansvarstagande gällande uppgiften, arbetet och den sociala interaktionen. Det i sin tur skapar en mångfald där lärares undervisningsmetoder bör ha en potential till att bemöta den variation och mångfald, något som vi upplever att grupparbete gör och för att lyckas med undervisningsmetoden bör det också finnas god kunskap om den. Vår förhoppning är därför att vår studie ska hjälpa till att bidra med det. Det som vi finner framförallt av intresse är hur lärare resonera kring grupsammansättning och vilka faktorer som är av betydelse och som ligger till grund för olika gruppindelningar. Det är därför intressant att undersöka lärares resonemang gällande vad lärarna förväntar sig att uppnå med arbetsmetoden och hur det sker i förhållande till varför de egentligen använder sig av metoden, med andra ord vad är arbetsmetodens syfte.

Vårt intresse för studien grundar sig i att vi som blivande svensklärare vill få en inblick av vad arbetsmetoden grupparbete gör för elevernas lärande. Vi vill genom andra svensklärares uppfattningar skapa en djupare förståelse för hur lärares erfarenheter påverka metoden, men även för att se till vilka faktorer som är av betydelse vid grupsammansättningar. Vi hade inte kunnat genomföra följande studie utan våra fantastiska handledare på våra VFU-skolor. Vi vill därför rikta ett stort tack till våra VFU skolor, de verksamma lärarna och eleverna - utan er hade detta inte varit möjligt! Vi vill även rikta ett tack till våra handledare på högskolan som stöttat oss under vår skrivprocess.

“Winning isn’t always finishing first. Sometimes winning is just finishing”

Nathalie Edlund & Robin Svensson

Innehåll

1. Inledning.....	1
2. Litteraturoversikt.....	2
2.1 Tidigare forskning.....	2
2.2 Definition av grupparbete.....	3
2.3 Grupparbete i läroplanerna.....	3
2.4 Grupsammansättning.....	4
2.5 Lärares upplevelser av grupparbete som metod.....	5
2.6 Lärarens roll under grupparbete.....	6
3. Problemområde.....	6
3.1 Syfte och frågeställningar.....	7
4. Metod.....	7
4.1 Studiens forskningsperspektiv.....	7
4.2 Datainsamling.....	7
5. Urval.....	8
5.1 Genomförande.....	9
5.2 Databearbetning.....	9
5.3 Etiska aspekter.....	10
5.4 Metoddiskussion.....	10
6. Resultat.....	11
6.1 Motivering för metoden grupparbete.....	11
6.1.1 Variation.....	12
<i>Variation</i> är nyckeln till en god undervisning enligt informanterna i följande studie, för oavsett hur informanternas vidare resonemang förts rörande den specifika arbetsmetoder grupparbete är samtliga eniga om att det är viktigt att variera sin undervisning. Variationen syftar dels till att stimulera eleverna genom att erbjuda olika arbetsformer, men även för att försäkra sig om att alla elever erbjuds goda möjligheter för inläring genom varierade arbetsmetoder.....	12
6.1.2 Social träning.....	12
6.1.3 Ämneskunskaper.....	12
6.1.4 Förväntningar på inläring.....	13
6.1.5 Sammanfattning.....	14
6.2 Mål för arbetsmetoden grupparbete.....	14
6.2.1 Lärares upplevelser.....	14
6.2.2 Lära av varandra.....	15
6.2.3 Sammanfattning.....	15

6.3 Gruppindelning.....	15
6.3.1 Slumpen.....	16
6.3.2 Heterogena grupper	16
6.3.3 Homogena grupper	17
6.3.4 Sammanfattning	17
7. Resultatdiskussion.....	18
7.1 Arbetsmetoden grupparbete	18
7.2 Gruppsammansättning.....	19
7.3 Slutsats & Implikation.....	19
8. Referenser	21
Bilaga A.....	23
Bilaga B.....	25

1. Inledning

Det är enligt Sahlberg och Leppilampi (1998, s. 97) upp till lärarna och deras förmåga att leda och forma det innehåll som finns i verksamheten. Det är därför viktigt för skolan att det finns ett lärarskap i form av ledarskap för att olika arbetsmetoder ska kunna fungera. Lärarskapet ska utveckla mål som består av elevernas sociala förmågor såväl som att lära ämneskunskaper. Enligt Granström och Hammar Chiriac (2012, s. 101) så resulterar lärarens val av arbetsmetoder både i möjligheter för lärande, men även i utmaningar. Det är därför viktigt för lärarskapet att de finns kunskap om olika metoder och tillvägagångssätt för att kunna lära ut ett kunskapsinnehåll.

Den svenska skolan vilar på en värdegrund som ska fostra elever till att kunna interagera och samarbeta med andra elever såväl som att arbeta på egen hand (Skolverket, 2011, s.9). En av de arbetsmetoder som ska ge möjligheten för elever att öva samarbete i skolan samtidigt som de utvecklar förmågor och förståelse för demokrati, självkännedom och ansvarstagande är arbetsmetoden grupparbete. Grupparbete är en undervisningsmetod som tyvärr fått ett dåligt rykte enligt Granström och Hammar Chiriac (2012, s.153). Enligt Granström och Hammar Chiriac är den vanligaste missuppfattningen att grupparbete inte har någon inlärningspotential när det gäller ämneskunskaper. Trots det har tidigare forskning framställt att grupparbete kan vara en effektiv undervisningsmetod, men samtidigt är en utmaning för lärare och deras profession. Det är lärarens resonemang kring arbetsmetoden och vad syftet vid användandet är samt tillämpningen av metoden som varierar. Grupparbete är enligt Gilles och Boyle (2010) en arbetsform som har visat sig ge bäst resultat både kunskapsmässigt och för den sociala fostran.

Grupparbete är ingen arbetsmetod som är ämnesstyrd utan kan tillgodoses i samtliga ämnen i den svenska skolan. Följande studie syftar till att framställa lärares uppfattningar av grupparbete som undervisningsmetod i svenskämnet. Vetenskapsrådet (2015) har gjort en kartläggning inom ämnet svenska och deras metaanalyser visar att grupparbete i ämnet svenska är en effektiv metod som främjar elevers läsförmåga. Vetenskapsrådets (2015) metaanalyser visar även att grupparbete har främst god effekt på elevers skolprestationer i allmänhet. Med andra ord så visar de inte främst god effekt för hög- eller lågpresterande elever, utan främst för elever i allmänhet. Det finner vi intressant och anser därför att de stärker studiens relevans, då vi tror att det förekommer skilda uppfattningar av vad som är det egentliga syftet med arbetsmetoden grupparbete och att det är samma uppfattningar som har en inverkan på lärares val vid genomförandet av grupparbete. Det är därför intressant att undersöka vad lärares bakomliggande skäl till valet av grupparbete som arbetsmetod är, deras resonemang kring gruppindelning, men även hur de ser på deras egen inverkan som lärare under grupparbetet.

2. Litteraturöversikt

Den tematiska litteraturöversikten syftar till att underbygga studiens frågeställningar med såväl litteratur som tidigare forskning som bedrivits inom forskningsområdet. Avsnittet som behandlar tidigare forskning och relevant litteratur följs av analys och resultat. Inledningsvis definieras begreppet grupparbete för att sedan behandla vad tidigare forskning och litteratur framställt gällande syftet av att använda grupparbete i skolan. Därefter följer ett avsnitt av grupsammansättning som sedan leder in till lärarens roll under arbetsmetoden för att avsluta med lärares upplevelser av grupparbete.

2.1 Tidigare forskning

Under följande avsnitt behandlas vad tidigare forskning framställt gällande grupparbete som arbetsmetod i skolan. Avsnittet berör tidigare forsknings syfte, metod och resultat som därefter diskuteras vidare i efterföljande avsnitt.

Alexandersson (2009) studie syftade till att få kunskap om vad som kan bidra till undervisning och lärande processer i en inkluderad verksamhet. Studien har fokuserat på hur tre elever uttrycker sig om sitt lärande, men även berörda lärare beskriver hur de tre eleverna lär och utvecklas. Studien visade att de tre eleverna visade alla samstämmighet gällande lärande. Studien anses enligt forskaren vara ett bra exempel för en inkluderande pedagogik. Det som även resultatet lyfter fram är ömsidighet, samspelande atmosfär, kommunikation, variation och engagemang som verksamheterna och eleverna lagt vikt vid. Baines (2008) studie syftade istället till att förbättra elevers prestation och motivation vid arbete i grupper. Studien varade fyra år och involverade 40 skolor i England. Studiens resultat visade positiva vinster i jämfört med andra arbetsmetoder.

Bergqvist (1990) studie hade grupparbete som utgångspunkt och inriktade sig mot vad grupparbete bidrog till vid undervisning och elevers lärande. Studien riktade sig mot en årskurs sju. Studiens resultat visade att elever nådde framgång i sitt skolarbete genom pedagogiska grundregler och att grupparbete gav en möjlighet att variera elevernas sociala bakgrund såväl som akademiska nivå. Forslunds (2008) studie syftade däremot till att öka kunskap och förståelsen om själva metoden grupparbete. Det för att skapa underlag för diskussioner om hur metoden bör användas i skolan. De var sammanlagt 48 elever som deltog i studien i en årskurs åtta. Studiens resultat belyste grupsammansättningen och uppgiftens struktur, något som Forslund menar på är viktiga aspekter som påverkar grupparbetet.

Gilles (2010) studie hade som syfte att undersöka lärares uppfattning om hur de upplevde och hur de tyckte att kooperativt lärande fungerade. Studien genomfördes med hjälp av tio mellanstadielärare under två terminer. Resultatet visade att flertalet av lärarna hade positiva upplevelser av kooperativt arbete, men att de fanns några lärare som upplevde en viss problematik. Lärarna som upplevde problematiken ansåg att de var för tidskrävande och krävde mycket förberedelser och planering. Perret och Terwel (1997) studie utgick istället från hur kön och etnicitet påverkade elevernas deltagande i mindre grupper. Studien genomfördes i en holländsk skola med hjälp av två lärare och tre klasser. Resultatet av studien belyste att könet hos den eleven som tog ledarrollen var viktigt för gruppens framgång, men att både tjejer och killar hade svårigheter vid ledarrollen.

Sjödins (1999) avhandling hade som syfte att studera gruppstorlekar och gruppammansättningar påverka problemlösning sett utifrån en interaktionssynpunkt. Avhandlingen består av tre klassrumsstudier som genomfördes i årskurs fyra till fem i svenska skolor. Resultatet visade att gruppstorleken var av stor betydelse. Resultatet berörde även att gruppammansättningen var avgörande för hur framgångsrikt arbetet i gruppen blev.

Williams (2000) forskningsöversikt referera till teorier som ligger till grund för barns samlärande. I resultatet lyfter forskarna fram de negativa som kan inverka på samarbetet, som t.ex. individualiserat arbetssätt. Det som också lyfts fram i resultatet är att samlärande skapar motivation för eleverna.

2.2 Definition av grupparbete

Enligt Forslund och Fyrkedal (2008) är grupparbete det mest använda ordet i svensk litteratur gällande arbete i grupp i skolan. Andra ord som omnämns är arbetslagsarbete, teamarbete, teamwork, lagarbete och pararbete. Grupparbete i den här studien har valts att definieras genom Forslund & Fyrkedal (2008) studie i form av att två eller flera elevers interaktion som sker med varandra under ett arbete. Det innebär både socialt och kunskapsmässigt samspel. Interaktionen kan bestå av olika former av kommunikation. Det kan vara muntlig såväl som skriftlig, men även kroppskommunikation kan förekomma. Det arbete som skapas under interaktionen kan ha ett gemensamt ursprung i en gruppuppgift som de fått av läraren. Interaktionen kring uppgiften skapas enligt Johnson och Johnson (1997) genom ett beroende och prestation som sker på olika sätt mellan eleverna.

2.3 Grupparbete i läroplanerna

Genom alla läroplaner finns det tre olika undervisningsformer enligt Granström (2007, s.19) nämligen helklassundervisning, grupparbete och enskilt arbete. Att arbeta kollegialt och tillsammans i grupp har däremot förändrats i den svenska skolans läroplan över tid. Från *Läroplanen för grundskolan 1980, Lgr 80* (Skolöverstyrelsen, 1980) har de kommit två uppdaterade läroplaner med en förändrad kontext av att lära av varandra eller tillsammans.

Under *Lgr 80* lyftes åldersblandade grupper fram, där även kollegialt samarbete skulle ske i form av lärarnas arbetslag, samtidigt som det skulle bedriva en individualiserad undervisning. Det fanns med andra ord tydliga riktlinjer för kollektiva arbetsgrupper, vilket tolkas i följande studie till metoden grupparbete. Den här typen av kollektiva arbetsgrupper (grupparbete) syftade inte till själva lärandet utan snarare till att motverka främlingskap, tendenser till mobbning, och skadegörelse. Det var genom det som *Lgr 80* menade att eleven skulle få ökat självförtroende. Efterföljande läroplan *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94* (Skolverket, 1994) framställde istället grupparbete som en viktig metod för elevers lärande. Undervisningen skulle bedrivas individuellt såväl som i grupp. Grupparbete skulle med andra ord inte syfta till att motverka främlingskap, mobbning och skadegörelse utan skulle istället motverkas genom skolans värdegrund som utgjorde en ny rubrik i läroplanen.

I dagens läroplan står det inte utskrivet att undervisningen ska innefatta grupparbeten, men trots det är undervisningsmetoden grupparbete ett stort inslag i den svenska undervisningen. Det är något som grundats av traditioner, men även av de uppdrag och kunskapsmål som skolan framhållit den senaste läroplanen. Det som däremot står i *Läroplanen för grundskolan*,

förskoleklassen och fritidshemmet 2011 Lgr (Skolverket, 2011) är att skolan ska vara en social och kulturell mötesplats som ger möjligheter, för att stärka samtliga i skolans verksamhet gällande integrering och samarbete. Vidare framhålls det att elever ska träna sig i att tänka kritiskt och granska fakta som dagens informationsflöde erbjuder. Skolan ska enligt *Lgr 11* vara en social och kulturell mötesplats där elever ska kunna utveckla sin sociala kompetens och kommunikativa förmåga. Det innefattas i ett av skolans uppdrag som kommer från att eleverna ska få utveckla sin förmåga att ta initiativ och ansvar. *Lgr 11* (Skolverket, 2011, s.8) skriver att skolan ska även främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling och det ska ske genom kunskapsutveckling med en utgångspunkt från elevernas bakgrund och tidigare erfarenheter. Skolans uppdrag är även att kunna orientera sig i en komplex verklighet tillsammans med en snabb förändringstakt där elevens studiefärdigheter och metoder för att kunna ta till sig av ny kunskap är en viktig faktor. Skolan har även enligt *Lgr 11* (Skolverket, 2011 s.8) som uppdrag att ge eleven möjlighet att ta initiativ och ansvar för att utveckla sin förmåga att arbeta självständigt såväl som tillsammans med andra, vilket fordrar en variation av undervisningsmetoder.

Det står med andra ord inte bestämt att den svenska undervisningen ska innefatta grupparbeten, men flera punkter gällande skolans värdegrund, uppgifter, mål och riktlinjer kan bemötas genom grupparbete som undervisningsmetod. Vad som däremot är specifikt utskrivet i *Lgr 11* (2011, s.8) är att undervisningen som bedrivs skall vara saklig och allsidig och ”anpassas till varje elevs förutsättningar och behov”, som fordrar variation i undervisningsmetoderna. Vikten av att lära sig att arbeta i grupp framhålls även av Forslunds Frykedal (2008) som menar att elever i den svenska skolan arbetar framförallt individuellt, men för att vårt samhälle ska få möjligheten att kunna utvecklas bör eleverna kunna samarbeta. Det för att kunna lära sig att ta hänsyn till andra människors perspektiv och förmågor. De försummade möjligheterna som blivit med grupparbete som undervisningsmetod uppmärksamma även Granström och Hammar Chiriak (2012, s.153). De menar trots att grupparbete är den minst förekommande arbetsformen i såväl nationell som internationella skolor, så leder arbetsformen till bäst resultat både gällande den sociala fostran samtidigt som den tillskansar ämneskunskaper. De Granström och Hammar Chiriak lyfter framförallt är aspekterna som eleverna i deras studier ansåg vara mest betydelsefulla för ett gynnsamt grupparbete, vilket bland annat var strukturen av gruppansättningar och lärarens roll under arbetsmetoden.

2.4 Gruppansättning

Indelningen till fungerande grupper är en av de svåraste uppgifterna som lärare har och det finns ingen metod som är den enda rätta utan det finns flera tekniker att välja mellan. Enligt Sahlberg och Leppilampi (1998, s.98) är det vid gruppansättningen som det oftast uppstår problem, vilket gör att grupparbete ofta förknippas med problem. För att det ska uppstå ett gynnsamt grupparbete där gruppen strävar att arbeta som grupp, behöver gruppen uppnå en god struktur, därför är en god gruppansättning en viktig faktor. Stensaasen m.fl. (1997, s.16) skriver om vad som leder till de bästa förutsättningarna för ett bra resultat gällande heterogena- eller homogena grupper. De menar på att heterogena gruppansättningar som är väl genomtänkta kan gynna medlemmarnas olikheter i form av att de komplettera varandras kunskaper, erfarenheter och färdigheter. De olikheterna kan i sin tur ge förutsättningar för att gruppmedlemmarna lättare ska kunna lösa olika typer av uppgifter.

Om grupp sammansättningen är väl genomtänkt vid användning av heterogena grupper kan även de bidra till en positiv arbetsmiljö där gruppmedlemmarna tillsammans får sträva mot samma mål och uppleva samma framgång. Det kan bidra till att eleverna längre fram utvecklar en positiv självbild. Sjödin (1991) studie pekar däremot på att grupperna inte bör vara alltför heterogena, där deltagarna är för olika varandra, men det är något som Sahlberg och Leppilampi (1998, s.98) motsätter sig, då de menar på att grupper bör bestå av heterogena grupper så att alla grupper består av elever med olika status. Granström och Hammar Chiriac (2012, s.153-155) framhäver dock att gruppmedlemmarna inte bör vara ovänner, då det kan skapa problem i själva grupprocessen. Sjödin (1991) ange även flera exempel i sin studie på faktorer som kan vara dominerande vid grupp sammansättningar, såsom ålder, tidigare erfarenheter och status, men det som anses vara mest dominerande i skolan är kön och sociala grupperingar. Alexandersson (2009) framhäver även vikten av att lärare bör göra en didaktisk reflektion över hur eleverna bör grupperas utifrån vilket stöd elever är i behov av. Forskning gällande lämpliga gruppstorlekar är något som Granström och Hammar Chiriac (2012, s.155) framställer. De skriver att en grupp bör bestå av 2-5 stycken elever, men att gruppstorleken beror på gruppuppgiften. Det viktiga är att gruppen består av tillräckligt många för att genomföra uppgiften, men inte fler än att alla har något att göra. Baines m.fl.(2007) framställer genom sin forskning vikten av att hitta den optimala grupp sammansättningen i form av storlek, kön och gruppuppgift. De menar även på att tiden för gruppuppgiften måste vara tillräcklig, likväl som tillgång till ett grupprum där gruppen kan arbeta i lugn och ro. Det är med andra ord inte bara storlek, kön och uppgift som påverkar utan även tillgången till en god arbetsmiljö. Arbetsmiljö bör gynna och skapa goda förutsättningar för ett fungerande grupparbete. Gilles och Boyle (2010) framställer ytterligare en aspekt gällande lärares urvalskriterium för grupp sammansättning, som är elevers liknande ambitioner.

2.5 Lärares upplevelser av grupparbete som metod

Det finns flera faktorer som påverka hur väl det tänkta resultatet motsvara resultatet av själva grupparbetet. De faktorer som kan påverka kan vara gruppens storlek, grupp sammansättningen, vilka normer som råder i gruppen, hur strukturerat arbetsområdet som grupparbetet ska utföras i är, men även hur vana eleverna är av att samarbeta. Hammar Chiriac och Forslund Frykedal (2012) har i sin studie uppmärksammat att lärarna främst använde sig av grupparbeten av anledningarna att samarbeta, kommunicera, utbyta tankar och stimulera eleverna att tänka utanför boxen. Det poängterar även att metoden främst används för att utveckla elevernas samarbetsförmågor och ämneskunskaper. Hammar Chiriac och Forslund Frykedal (2012) menar att lärarnas arbete tillgodogörs på ett effektivare vis genom individuellt arbete.

Innan grupparbetet inleds är det viktigt att man som lärare ser grupparbetsområdet från ett pedagogiskt perspektiv. Sjödin (1991) menar att det viktiga är att man som lärare fundera på vad man vill uppnå under arbetsmetoden och vilka förväntningar som man ställer på eleverna. Det är även viktigt att reflektera över om man vill att eleverna ska arbeta *i en grupp* eller *som en grupp* enligt Hammar Chiriac (2012, s.103–104). När eleverna arbetar i grupp, befinner sig gruppen under ett individuellt arbete med uppgifterna, medan de som arbetar som en grupp arbetar istället tillsammans där de utnyttjar gruppens kompetens och strävar mot ett gemensamt mål. Vid grupparbete *som en grupp* kan eleverna på ett annat sätt stötta varandra i lärandet, vilket även kan agera som en motivation där de själva bidrar med information till

uppgiften och där de själva kan be om hjälp från övriga gruppmedlemmar. Williams, Sheridan, Pramling, Samuelsson (2000) framhåller även att samarbete inte bara ska skapa sociala och kognitiva kompetenser utan även en motivation för den enskilda eleven eftersom alla i gruppen måste lyckas med uppgiften.

2.6 Lärarens roll under grupparbete

Till lärares pedagogiska uppgifter tillhör det att vara arbetsledare för elever i deras arbete med att skaffa sig kunskaper, färdigheter och värderingar. Enligt Granström (2007, s.17–19) så handlar ett lärarskap i klassrummet om att ha kunskap om ett ämne och besitta en förmåga att förmedla kunskap och färdigheter till eleverna. Granström menar även att ett ledarskap i klassrummet handlar också om att ha kunskap om klassrumssituationer och grupprocesser. Det handlar med andra ord om att besitta en förmåga att kunna leda klassrumsarbetet och hantera de grupprocesser som uppstår. Att läraren är den viktigaste aspekten för ett lyckat grupparbete är något som Granström och Hammar Chiriac (2012, s.158) betonar. Det är därför viktigt att läraren upprätthåller en tydlig, såväl som synlig roll under arbetets gång. Granström och Hammar Chiriac (2012, s.158) lyfter även fram lärarens förmåga att skapa en miljö och tillgång till redskap som underbygger det tänkta samarbetet. Det som framhävs vara av störst vikt är att läraren inte ska överge eleverna i deras arbete. Granström och Hammar Chiriac menar att de kan leda till förlorat intresse för att utföra uppgiften. Läraren måste därför vara uppmärksam men låta eleverna själva redan ut oklarheter.

Under arbetsmetoden grupparbete handlar det om elevernas egna sökande efter kunskap, men det är inte bara i skolan som arbetsmetoden tillämpas. Grupparbete tillämpas även i hög grad på flera arbetsplatser i samhället. Trots det menar Granström (2007, s.22–23) att erfarenheterna av grupparbete framstå som dåliga, då han menar på att flera lärare har beskrivit de använt sig av arbetsmetoden, men valt att överge den då de ansåg att den inte fungerade. Vilka anledningar som lärarna angivit för att överge arbetsmetoden har varit flera, men det som Granström (2007, s.22–23) ger som förklaring är lärares bristande kunskap om grupparbete som arbetsform. Det kan i sin tur skapa brister i ledarskapet. Enligt Hammar Chiriac och Forslund Frykedal (2011) studie så måste läraren vara uppmärksam, stödjande, interaktiv och besitta en förmåga att förklara för att kunna bidra till ett lyckat grupparbete.

3. Problemområde

Tidigare forskning visar att grupparbete som undervisningsmetod är ett användbart verktyg vid demokratisk undervisning, där elever övas inför sitt framtida deltagande i det demokratiska samhället (Bergqvist, 1990). Det står däremot inte i dagens läroplan specifikt utskrivet att grupparbete är en metod som ska användas i svensk skola (Skolverket, 2011). Trots det är grupparbete ändå ett stående inslag i dagens undervisning samtidigt som Granström och Hammar Chiriac (2012, s.153) framställt forskning som visar att lärare drar sig för att använda metoden i sin undervisning. Grupparbete som arbetsmetod är mångfacetterad och enligt Granström och Hammar Chiriac (2012, s.159) även en utmaning för lärare, då hela deras profession nyttjas för att uppnå en meningsfull funktion.

3.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med följande studie är att undersöka tio svensklärares uppfattning om grupparbete som arbetsmetod i svenskundervisning.

- Hur motiverar lärare grupparbete som elevers arbetsmetod?
- Hur motiverar lärare gruppkonstellationer?

4. Metod

Under följande kapitel kommer studiens metoder att beskrivas.

4.1 Studiens forskningsperspektiv

Khilström (2016, s.157) skriver att det *fenomenografiska* perspektivet kommer kortfattat från hur individer uppfattar och upplever samma fenomen. Dessa upplevelser och uppfattningar grundar sig i en intern relation mellan den som erfar och det som erfars. Upplevelserna och uppfattningarna kan därmed te sig väldigt olika, men genom att använda sig av så homogena informanter som möjligt kan resultaten jämföras på ett mer tillförlitligt vis.

Fenomenografi är en empirisk metod där forskningsfältet består av erfarenheter och metoden syftar enligt Kihlström (2016, s.157) till att systematisera människors erfarenheter av olika fenomen. Det *fenomenografiska* perspektivet är snarlikt det *fenomenologiska*, då de båda har erfarenheter som forskningsfält. Inom fenomenologin studerar forskaren sina egna erfarenheter genom reflektion, medan den fenomenografiska forskaren studerar vad andra människors erfarenande genom att reflektera över just dessa och det är häri skillnaden ligger.

4.2 Datainsamling

Datainsamlingen för studien har gjorts genom kvalitativ forskningsintervju i form av halvstrukturerade intervjuer (bilaga A). Det innebär att intervjuerna har utgått från huvudteman med tillhörande underteman med syfte att belysa studiens frågeställningar. Informanterna har genom de halvstrukturerade intervjuerna fått stort utrymme att påverka samtalet med egna reflektioner och tankegångar. Det går i linje med studiens fenomenografiskt perspektiv, som ska undersöka lärares uppfattningar och resonemang. Den kritik som finns mot att använda intervju som forskningsmetod beror på metodens validitet, kvalitet och tillförlitlighet. Resultatet som erhålls från en intervju grundar sig till stor del på subjektiva tolkningar, som ger ett resultat som inte är generaliserbara, då en alltför kvalitativ metod med få informanter inte kan ge några allmängiltiga resultat. Kvale och Brinkmann (2014, s.184) skriver att det är hantverksskicklighet vid själva analysen istället som är av stor vikt, där validering blir en fråga om forskarens förmåga att ständigt kontrollera, ifrågasätta och tolka resultatet.

Följande studie har en kvalitativ ansats där begreppen validitet och reliabilitet berörs både vid datainsamling som vid tillhörande analys av data. Begreppen validitet och reliabilitet står väldigt nära varandra i den kvalitativa metoden. Reliabilitet i en undersökning avser om

analyserna genomförts på ett tillförlitligt sätt medan validitet i undersökning handlar om att studien mäter det som är relevant i sammanhanget (Bryman, 2011, s.161). Det finns möjlighet att informanterna har ändrat uppfattning under studiens gång. Kontexten av studien kan ändras vid genomförandet av en ny intervju då uppfattningarna kan vara ändrade. Enligt Bryman (2011, s.355) fokusera ofta kvalitativa studier på en liten grupp människor som har gemensamma egenskaper, därför kan resultatet som erhålls, som följande studie bli kontextbundna. Det påverkar däremot inte reliabiliteten i metoden sett till följande studie, då det unika tillfället som erhöles vid insamlingen av materialet. Det kan däremot framkomma ett nytt resultat vid en ny undersökning, vilket beror på att lärandet ständigt pågår och därmed kan både informant och intervjuare förändras. Det vi har eftersträvat i följande studie är att värdera materialet på ett neutralt och objektiva sätt under analysen. Följande studie har därför försökt skapa validitet och reliabilitet genom att återge materialet på samma sätt som vid erhållandet av datainsamlingen.

5. Urval

De tio valda svensklärare som använts i studien är verksamma i samma kommun på två olika grundskolor. Lärarna har därför olika yrkeserfarenheter, med liknande utbildningserfarenheter som grund. En kvalitativ intervjumetod handlar enligt Kihlström (2016, s.49) om att intervjuva någon med erfarenhet av området som kommer att beröras. Informanterna som valdes ut för studien gjordes genom ett målinriktat urval, vilket innebär att de valdes ut för att på bästa sätt kunna svara på studiens frågeställningar (Bryman, 2011, s.434). Samtliga informanter undervisar därför i svenska på mellanstadiet.

Informanternas yrkesverksamma tid sträcker sig från ett år till trettio år inom yrket. Urvalet av informanter grundades från behörighet i ämnet svenska, men också för årskurserna 4–6. Ämnesbehörighet och årskurs kändes relevant för studien då vetenskapsrådet (2015) framhåller att de har givit mest positiva resultat av grupparbete inom ämnet svenska för elever i allmänhet. Urvalet inriktade sig på åldersgruppen som var mest intressant för oss och för studien.

Informanterna är tio svensklärare, varav sex är kvinnor och resterande är män. Deras kön var inte något medvetet urval då det inte är en faktor som studien ämnar att undersöka. Antalet informanter grundar sig till den mängd vi har haft till vårt förfogande vid undersökningen. Enligt Ahrne och Svensson (2015, s. 42) är det tillräckligt att intervjuva sex till åtta personer ur en specifik grupp för att få ett neutralt underlag vid användning av kvalitativa intervjuer. Vi anser därför att intervjuerna har givit oss tillräcklig information för att besvara studiens frågeställningar. Trost (2010, s.143) skriver att det är bra att begränsa sig till ett antal intervjuer då för många intervjuer kan göra materialet ohanterbart. Det beror på att de är svårt att få en övergripande bild av materialet och det blir även svårare att få syn på viktiga detaljer. Ahrne och Svensson (2015, s. 42) menar för att uppnå ett mättat resultat så ska informanternas svar upprepa sig efter flertalet genomförda intervjuer. Det finns därför inte ett förbestämt antal för att uppnå ett mättat resultat, utan Ahrne och Svensson menar att det beror på undersökningens utformning. När vi upplevde att informanterna gav liknande svar och som inte resulterade i nya perspektiv efter de tio genomförda intervjuerna, ansåg vi att vår undersökning var mättad. Eftersom studien är en mindre undersökning kan resultatet vi erhållit inte betraktas som generella resultat utan snarare mer som en inblick i hur lärare på mellanstadiet inom ämnet svenska resonera kring studiens frågor.

5.1 Genomförande

Vi har använt en kvalitativ intervju metod i form av halvstrukturerade intervjuer. Intervjuerna är därför av tematisk struktur där dialogen följer huvudteman i en strukturerad ordning som uppmuntra informanterna att bidra med egna tankar och reflektioner. Enligt Kvale och Brinkmann (2014, s.46) så är fokusering en aspekt vid denna typ av kvalitativa intervju metod. Det innebär att intervjuerna är strukturerade från bestämda teman där informanterna får öppet reflektera och resonera kring temana. Informanterna har även genom de halvstrukturerade intervjuerna givits stort utrymme att påverka samtalet med egna reflektioner. Enligt Kvale och Brinkman (2014, s.42) så är det informanternas inflytande gällande egna reflektioner och tankegångar, vilket är av stor vikt för de fenomenografiska perspektivet eftersom de är lärarnas uppfattningar och resonemang som studie ämnen att undersöka.

Intervjuerna genomfördes i enskilt rum med varje informant på deras arbetsplats via fullskalig ljudinspelning på telefon efter informanternas godkännande. Det gjordes för att informanten skulle befinna sig på en plats som var bekant för att intervjun skulle bli så bekväm och komfortabel som möjligt. Samtalen varade mellan 20–30 minuter och efter intervjuerna så fördes materialet över på datorn för att försäkra att materialet gick förlorat. Vid stöld av dator eller telefon skulle därför materialet finnas tillgänglig på en annan digital plattform som inte var tillgänglig för obehöriga.

5.2 Databearbetning

Intervjuerna som spelades in blev sedan transkriberade för att kunna genomföra ett så bra analysarbete som möjligt. Genom att göra en transkribering underlättar man en noggrann analys av vad människor säger under en intervju (Bryman, 2011, s.428). Transkriberingen genomfördes genom att lyssna på små korta stycken, pausa för att sedan skriva ner vad som hade sagts för att återuppta och fortsätta lyssna på inspelning. Följande procedur genomfördes för varje intervju till alla var klara. Transkriberingen tog 40–60 minuter beroende på intervjuens längd. Vi valde att enbart använda oss av inspelningen och inte föra anteckningar under samtalet. Anteckningar kan nämligen Bryman (2011 s.428) göra intervju personen oroad eller störa mer än vad de hjälper. Bryman (2011, s.428) skriver även att kvalitativa forskare är ofta intresserade av *vad* intervju personen säger men även *hur* dem säger det. Vi gjorde därför ett aktivt val att även göra en avstämning, genom att återigen lyssna på intervjun och följa med i det transkriberade materialet.

När alla intervjuerna var genomförda och studiens analysmaterial var insamlat kunde vi få en övergripande bild av studiens empiriska material. Det empiriska materialet granskades sedan med hjälp av färgkodning och anteckningar under de olika teman. Samtliga intervjuer lästes noggrant igenom och färgkodning skedde vid liknande mönster under studiens. Dahlgren och Johansson (2009, s. 128) skriver att det andra steget i den fenomenografiska analysen innebär att forskaren försöker urskilja mönster och betydelsefulla signalement utifrån syfte och frågeställning. Färgkodningen gjorde det enklare att urskilja de olika mönsterna åt, men gav även mönsterna större möjlighet att framträda. Temanen först klipptes sedan ut och placerades som ovanstående rubriker. Sen klipptes de färgkodade områdena med liknande mönster ut och sorterades in under studiens olika teman.

Resultatet från intervjuerna sammanställdes tematiskt och analyserades sedan med hjälp av de teman och kategorier som vi utkristalliserade ur empirin. Studiens teman består av:

Motivering för metoden grupparbete, Mål för arbetsmetoden grupparbete samt Gruppindelning och styrande faktorer. De efterföljande beskrivningskategorierna är följande: *variation, social träning, ämneskunskaper, förväntningar på inläring, lärares upplevelser, lära av varandra, slumpen, heterogena grupper och homogena grupper.* I analysen undersöker vi sålunda svensklärares resonemang kring grupparbete som undervisningsmetod och vad lärarna uppfattar som bakomliggande skäl till olika gruppsammansättningar. Resultatet har även analyserats och diskuterats från vad tidigare forskning framhåller inom ämnesområdet. Under diskussionsdelen framgår det även vilka olika uppfattningar lärarna beskriver att de har om grupparbete som arbetsmetod, men även hur de uppfattningar påverkar vid genomförandet av grupparbeten i samråd med vilka egenskaper hos eleverna som lärarna finner relevanta vid indelning av grupparbete.

5.3 Etiska aspekter

För att skydda och försäkra oss om att ingen medverkande individ ska utsättas för någon form av fysisk skada, förödmjukelse eller kränkning valde vi att följa de etiska principerna som varje forskningsarbete bör följa. Innan någon form av forskning påbörjas så ska deltagarna informeras om de fyra forskningsetiska principer som enligt Vetenskapsrådet (2002) beskrivs som informations-, samtyckes-, konfidentialitets- samt nyttjandekravet. Informationskravet används till att göra den deltagande individen medveten om syfte med undersökning, men även tydliggöra vad materialet kommer att användas till. Forskaren ska även vara tydlig med att deltagandet är frivilligt och att den medverkande kan avbryta deltagandet. Samtyckeskravet står för att den deltagande godkänner sitt deltagande. Konfidentialitetskravet innebär att forskaren tydliggör för de deltagande hur uppgifter och material kommer att användas för att ingen obehörig kommer att ta del av materialet. Det sista kravet som är nyttjandekravet betyder att de deltagande ska informeras om vad materialet kommer att användas till och att det inte missbrukas för annan användning.

Informanterna som har intervjuats för följande studien har informerats och fått skriva under ett deltagarbrev (bilaga B) gällande studiens syfte och att användandet av materialet är för att genomföra examensarbete II, men även att deras medverkan är frivillig. Det gjordes för att uppfylla informationskravet och samtyckeskravet. Informanterna informerades även om vilka som kommer ta del av materialet samt att det insamlade materialet kommer raderas och förstöras vid arbetets slut. Det material som använts i studien har därför inget innehåll som går att spåra tillbaka till lärarna som deltagit i studien. Läsare kan därför inte härleda eller identifiera informanterna då de enbart förekommer under slumpvis fingerade namn och kön. Materialet som blivit av intervjuerna kommer ej heller att utlånas, missbrukas eller användas för kommersiellt bruk. Det gör att studien uppfyller även de två sista kraven som är konfidentialitetskravet och nyttjandekravet.

5.4 Metoddiskussion

Intervju som forskningsmetod är ofta ifrågasatt. Enligt Kvale och Brinkmann (2009, s.184) är kritiken riktad mot validitet och kvalitet och tillförlitlighet, då resultatet till stor del baseras på subjektiva intryck och tolkningar. Resultatet anses inte vara generaliserbart, då en alltför kvalitativ forskning med få informanter inte kan ge några allmängiltiga resultat. Det är kritik som vi är medvetna om likaväl som vår möjlighet att inverka på samtalsgången under intervjun.

Kihlström (2016, s.231) skriver att det är viktigt att vara tränade för uppgiften som ska genomföras. Då vår erfarenhet brister vid intervjuerna kommer vi få förlita oss på den träning vi fått av insamling av material. Det i sin tur är därför som vår skicklighet vid analysen är av stor betydelse. Det menar Kvale och Brinkman (2014, s.187) som skriver att valideringen är en fråga gällande forskarens förmåga att ständigt kontrollera, ifrågasätta det teoretiskt tolkade resultaten. Bjereld m.fl. (2009 s.115) anser om mätningarna är oskickligt genomförda så kan det påverka utgången av studien. Bjereld m.fl. skriver att man kan stärka reliabiliteten genom att låta forskare genomföra eller upprepa delar av undersökningen. Målet med undersökningen var att undersöka lärares uppfattningar av grupparbete. Det har vi kunnat styrka i vårt resultat och Bjereld m.fl. (2009, s.112) skriver då att studien har en hög validitet eftersom vi undersöker det vi ämnar undersöka.

Det fanns redan en bekantskap mellan intervjupersonerna och oss eftersom vi genomfört vår slut VFU på skolorna där intervjuerna ägde rum. Genom det kunde vi öka trovärdigheten till studien då vår relation till informanterna inte i lika stor utsträckning påverkade. Kihlström (2016, s. 50) skriver däremot att det kan upplevas som ett dilemma att intervjua någon man känner då man lättare tror sig veta informantens tankar i förväg. Vi valde att följa Kihlströms råd och därmed bortse från förutfattade meningar och gå in i situationen med "nya ögon".

6. Resultat

För att analysera det empiriska materialet används beskrivningskategorier utkristalliserade genom det fenomenografiska arbetssättet med det intervjumaterialet som studien erhållit. Beskrivningskategorierna skapades genom analysen som sammanställdes i resultatet. Det för att beskriva informanternas uppfattningar och deras resonemang med hjälp av beskrivningskategorier och från det komprimerade de olika beskrivningarna till en gemensam skildring. Informanternas enskilda uppfattningar är endast intressanta om de ställs i relation till övriga informanternas uppfattningar. De presenteras här i form av tre teman och efterföljande beskrivningskategorier:

Tema 1: Motivering för metoden grupparbete

Tema 2: Mål för arbetsmetoden grupparbete

Tema 3: Gruppindelning och styrande faktorer

6.1 Motivering för metoden grupparbete

Informanternas anledning till användning av metoden grupparbete är olika och består av variation, social träning, ämneskunskaper och förväntningar på inläring. Lärarnas olika anledningar till valet av grupparbete beror på hur man kan förändra och förbättra undervisningen i sig och hur man kan få en förbättrad inläringssituation för eleverna. Att kunna variera i undervisningen, få öva på den sociala interaktionen och träna sina ämneskunskaper är informanternas anledningar till valet av grupparbete som arbetsmetod.

6.1.1 Variation

Variation är nyckeln till en god undervisning enligt informanterna i följande studie, för oavsett hur informanternas vidare resonemang förts rörande den specifika arbetsmetoder grupparbete är samtliga eniga om att det är viktigt att variera sin undervisning. Variationen syftar dels till att stimulera eleverna genom att erbjuda olika arbetsformer, men även för att försäkra sig om att alla elever erbjuds goda möjligheter för inläring genom varierade arbetsmetoder.

Det varierar väldigt mycket, allt ifrån enskilt arbete, par till grupparbete. Det beror på vad uppgiften är mest lämpad för. – *Hannah*

Det är väldigt olika, jag försöker alternera för att vissa tycker det är roligare att vara själva och vissa tycker det är bäst att jobba två och två. Men det finns även dem som tycker det är roligare att arbeta i grupp. – *Markus*

Grupparbete finns i olika variationer, men är vanligt och förekommande bland majoriteten av informanter. Informanternas syfte med arbetsmetoderna kommer från såväl sociala färdigheter som att utveckla ämneskunskaper, vilket även blir nästkommande beskrivningskategori.

6.1.2 Social träning

Vid motivering av grupparbete som arbetsmetod är ordet variation som sagt väldigt förekommande, men *social träning* genom samarbete något som nämns ofta. Enligt flera informanter är samarbetet av stor betydelse för undervisningen, där eleverna tränas i att arbeta med andra. Informanterna menar på att denna typ av samarbete är något som även ingår i uppdraget som lärare såväl som i skolans värdegrund. Flertalet av informanterna uttrycker en förhoppning med grupparbete, där de vill att eleverna ska kunna ta stöd av varandra. Utöver den sociala träningen som omnämns som sker genom kommunikation och öppenhet finns det även en förväntan på att eleverna ska genom grupparbete erhålla kunskaper och färdigheter som det behöver för sitt framtida liv. Den förväntan av att förankra ämneskunskaper är något som informanterna menar på även de ingår i det progressiva fostransuppdraget. Det för att förbereda eleverna för deras framtida studier och arbetsliv vilket därför blir nästkommande kategorier.

Jag tycker att många kan tillföra, det är många idéer och tankar som kommer fram. Ska man förändra och förbättra sin vana så är det bra att man är många. Det är många tankar som kommer fram och man får träna samarbete. – *Anna*

Jag är rätt såld på att elever lär sig bäst i ett gemensamt sammanhang. Jag är även helt med på att man lär sig mycket med hjälp av andra, även att man sätter ord på sina tankar och funderingar och på så vis tvingas till utveckling. – *Oskar*

6.1.3 Ämneskunskaper

Informanterna förväntar sig att eleverna ska få möjligheten att fördjupa sina kunskaper inom ämnesområdet. Informanterna menar på att det är inte bara under gruppresentationer som eleverna ges möjligheten till egen fördjupning inom området utan de kan även få möjlighet till att förankring av kunskap genom andra grupper presentationer. Att elever kan som Cilla uttrycker det:

De som Cilla framhåller är att gruppen kan agera mottagare som kommer med nya insikter och reflektioner. De förs även resonemang av flera informanter att eleverna får möjligheten att fördjupa sina kunskaper både av sina egna prestationer såväl som av andras. Det gör att eleverna får möjligheten att visa färdigheter i presentationen, men även att kunna värdera källor och ställa sig kritisk till information. Majoriteten av informanter framhåller däremot att de använder grupparbete främst för att främja det sociala, men det finns även informanter som berör att grupparbete kan även ge upphov till ett brett bedömningsunderlag som är väldigt användbart.

- Jag tycker att det ger mig mycket mer bedömningsunderlag. Jag kan gå runt och jag kan se hur eleverna samspekar, hur de kommunicera med varandra och vilka kunskaper de har. Elever som är tysta i den vanliga undervisningen har ofta en helt annan roll, så för min del så tycker att jag kan få se kunskaper på ett annat sätt. Och sen försöker jag variera det då, men jag upplever även det också enformigt om jag bara ska stå och mala på, utan dem behöver få testa också. Så det är nog därför. Det främjar även kunskaper, för det är när det upptäcker att andra gruppmedlemmar inte kan och de måste förklara sätts ämneskunskaperna på prov, vilket utvecklar både deras sociala kompetens, men även deras ämneskunskaper. - *Erik*

Om grupparbete verkligen uppfyller de förväntningar gällande resultat, ämneskunskaper och sociala färdigheter som informanterna har ställer sig flera skeptiska till, vilket beskrivs därför i nästkommande kategorier.

6.1.4 Förväntningar på inläring

Informanternas förväntningar på grupparbete är att eleverna ska tränas i att samarbeta, men samtidigt få möjligheten att förankra sina ämneskunskaper genom en varierad undervisning. Informanterna ger varierande svar gällande vilka av dessa färdigheter och kunskaper som prioriteras. Flertalet informanter prioriterar den sociala träningen som erhålls av gruppdynamiken, medan ett fåtal prioriterar ämneskunskaperna. Om de sociala färdigheterna och ämneskunskaperna verkligen tillgodogörs av eleverna är flertalet av informanterna skeptiska över. Det beror på en följd av bristande resultat och kvalitet på den önskade slutprodukten, men även känslan av ineffektivitet inom grupperna. Det finns ett flertal informanter som även uttryckt att de hellre använder sig av individuellt arbete för det är "lugnast så".

- I sexan som jag har, har jag nästan blivit lite rädd för att skapa grupparbeten för att de blir sånt kaos. Så i dem klasserna där så är de dels gruppdynamiken att många inte trivs med varandra, sen vet jag ju inte hur de har jobbat innan heller för det kan ju också påverka. Om de är vana vid grupparbeten. Men framförallt så är det ju att många inte klaffar, dem passar inte ihop helt enkelt. - *Cilla*

-I min klass försöker vi hålla det hyfsat strikt så eleverna vet vad de ska göra för annars blir barnen oroliga. Så det förekommer mycket kateder och individuellt. - *Stina*

De olika motiveringar och resonemang av informanterna som menar på att det ena kan inte utesluta det andra, utan uttrycker att det bör råda en balans. Det tyder på att en mångfacetterad undervisning med ett invecklat uppdrag, där styrdokumentet styr undervisningen och lärarens didaktiska val.

6.1.5 Sammanfattning

Sammanfattningsvis är balansen av färdigheter, förankring av ämneskunskaper enligt informanterna en del av det progressiva fostransuppdraget. Det framgår tydligt att anledningarna till valet av att använda sig av arbetsmetoden grupparbete är många, då informanterna värderar olika färdigheter olika högt. Det finns däremot ett återkommande resonemang vilket är att det ska finnas en *balans*, där eleverna ska kunna lära av varandra både ämnesmässigt och prestationsmässigt samtidigt som de ska kunna ta stöd av varandra och känna en social trygghet. Det som däremot skrämmer några av informanterna är att metoden upplevs bidra till en stökig klassrumsmiljö. Därför anser informanterna att grupparbete är en olämplig metod för klasser som inte förhåller sig bra till den typen av frihet under arbetsgången och väljer därför att inte använda den alls.

6.2 Mål för arbetsmetoden grupparbete

Flertalet av informanter har en liknande uppfattning kring vad målet med grupparbete var när man själv gick i skolan. Uppfattningen om hur det såg ut förr när man arbetade i grupp till hur informanterna ser på det idag skiljer sig i vissa fall åt. Det som flertalet informanter ändå uttrycker är att grupparbete är något användbart. Arbetsmetoden anses av informanterna vara en bra metod och målet med grupparbete har samtliga informanter liknande tankar om. Målet med grupparbete beskriver samtliga informanter som ett tillfälle för eleverna att lära av varandra.

6.2.1 Lärares upplevelser

Upplevelsen av grupparbeten står sig likt mellan de flesta av informanterna, då man har en liknande syn på hur det övergripande grupparbeten från när man själv arbetade i grupp. De egna upplevelserna från lärarna är att grupparbete var en undervisningsmetod som konstruerade en grupp där en eller två arbetade för att klara av uppgiften medan resterande gruppmedlemmar gjorde betydligt mindre arbete. Det var ingen riktigt baktanke med gruppen i sig utan uppgiften skulle enbart lösas. Sandra, Oskar, Hannah och Markus uttrycker sig på följande sätt när det kommer till grupparbete när dem gick i skolan:

Jag tycker att grupparbeten hade bättre ordning på gymnasiet men jag kan inte påstå att grupparbete var särskilt effektiva under min tid i skolan. – *Oskar*

Jag kommer bara ihåg grupparbete från när man var större, det var väldigt slapt. Man kunde gå och sätta sig någonstans och oftast var det så att någon annan gjorde mer jobb än oss andra. - *Sandra*

Det va väl så att det var en som arbetade på sedan så va det andra som åkte med.- *Markus*

Det spelade ingen roll om det var en som gjorde allt i gruppen eller om alla gjorde lite. - *Hannah*

Trots uppfattningarna om hur det såg ut under tiden informanterna själva gick i skolan finns det en stor tro på grupparbete i dagens undervisning. Grupparbete som metod är väldigt välkommande och har stor grund i informanternas undervisning.

Jag tycker att det är en bra och rolig metod att arbeta med men även eleverna tycker det är kul och använda sig av metoden i arbeten. - *Sandra*

Jag har hela tiden tyckt att grupparbete är en bra arbetsmetod för att utveckla elever i alla kapitel av läroplanen. - *Oskar*

Man är mer noggrann med att alla får vara med och medverka men även att alla får lov att säga sitt men också vara delaktig. - *Hannah*

6.2.2 Lära av varandra

Användningen av grupparbete som undervisningsmetod är för att eleverna ska kunna ta hjälp av varandra och kunna samarbeta. Samarbete ses av informanterna som målet med grupparbete. Att eleverna ska kunna lyssna, dela sina tankar, föra grupparbetet framåt men framför allt vara delaktig. Det är genom grupparbete som eleverna ska lära sig mer med hjälp av varandra än vad dem hade gjort om dem hade arbetat själva.

Det är ju att man hoppas att eleverna ska lära sig av varandra och kunna dra arbetet framåt. - *Markus*

När man arbetar i grupp ska man inte bara sitta tyst för då är man inte med i något samarbete. - *Anna*

Jag förväntar mig att så länge grupparbetet fungerar och är produktivt, alla är medvetna om målet dem ska till som förväntningarna jag har på dem så ska dem genom grupparbete lära sig mer än vad dem hade gjort själva. - *Oskar*

Eleverna sätter det i ett annat perspektiv eller ljus än vad vi lärare gör och då kanske det blir lättare att förstå. - *Hannah*

6.2.3 Sammanfattning

Det är således genom grupparbete som eleverna ska övas i att samarbeta med andra samtidigt som de förankra ämneskunskaper genom varierande undervisningsformer. Målet med grupparbete är att eleverna som deltar ska kunna tillgodose en kunskap som eleverna inte hade kunna få individuellt. Grupparbetet ska få eleverna att dela och blanda kunskaper med varandra och på så vis ska eleverna ges möjligheten att få uttrycka sina tankar och idéer för att kunna komma fram till ny kunskap.

6.3 Gruppindelning

Indelning av grupperna sker på varierande sätt mellan informanterna, men majoriteten framhåller att eleverna vanligtvis inte får välja grupper själva. *Slumpen* med hjälp av namnbrickor är ett förekommande redskap, likväl som liknande arbetsområdes indelning. När grupper konstrueras av läraren är avsikten att skapa *heterogena* grupper gällande såväl ambitionsnivå som kön och sociala relationer. Det är vad majoriteten av informanterna

uttrycker, men i följande studier lyfts även andra resonemang rörande indelning till grupper däribland förekomsten av *homogena* grupper.

6.3.1 Slumpen

I undervisningen förekommer det att läraren inte skapar genomtänkt konstruerade grupper, utan att det avgörs istället genom *slumpen*. Det finns tillvägagångssätt där informanterna använder sig av namnbrickor och dra helt enkelt lott vid grupsammansättning. Vid tillvägagångssätt som sker via namnbrickor i form av slumpen, tror flera informanter att det avlastar eleverna och pressen om vem man ska arbeta med, Cilla uttrycker:

Slumpen tror jag är bra, för jag tror eleverna tycker de är bra för då slipper de lägga ner energi på vem de ska vara med och ser att de inte kan påverka utan det är slumpen som avgör.

Ett annat vanligt förekommande tillvägagångssätt är att eleverna väljer olika ämne inom arbetsområdet och av deras intresse väljer informanterna att acceptera en typ av indelning. Informanterna menar på att de som är ambitiösa i klassrummet ofta umgås och därmed blir dessa grupper ofta konstruerade därefter.

Det är inte lika förekommande att eleverna helt själva får välja grupper, men i vissa fall kan de ske om det godkänns och känns lämpligt av läraren. Det mest förekommande exemplet av informanterna är när eleverna befinner sig vid samma område och frågar om det kan arbeta tillsammans i grupp. Det som flera informanter framhåller av vikt vid följande tillfällen är att eleverna förstår att de är läraren som bestämmer oavsett vad eleverna upplever negativt vid nekandet till deras egna grupsammansättning.

6.3.2 Heterogena grupper

Indelningen av heterogena grupper är vad de flesta utav informanterna har som mål för sina grupper. Det för att skapa ett välbalanserat gruppklimat där eleverna kan lära av varandra och finnas där som stöttning. Majoriteten av informanterna skapar heterogena grupper från faktorer som ambitionsnivå, kön och sociala relationer.

När indelningen av de heterogena grupperna sker så framkommer det att många av informanterna oftast undviker att dela in eleverna i grupper där eleverna har liknande förmågor eller har samma kunskapsnivå. Informanterna siktar efter att få de ‘ultimata grupperna’ för att kunna tillfredsställa alla elevers behov. Det är vid genomtänkta gruppkonstellationer förekommande att placera ut de mest ambitiösa eleverna i grupper och sedan fylla på med resterande elever. Tanken med följande indelning är enligt informanterna att skapa en balans och där de mer självgående (ambitiösa) eleverna driver arbetet framåt. De ambitiösa eleverna får agera ledare och ger även en möjlighet för samtliga grupper att ge övriga grupper möjligheten till att förankra kunskap. Genom att sikta på de ‘ultimata grupperna’ så vill informanterna få jämnt fördelade grupper där varje elev får vara delaktig, får taltid och får göra sin röst hörd.

Det framgår i flera av intervjuerna, hur väl gruppen fungerar tillsammans som är av stor betydelse för hur väl samarbetet fungerar. Flertalet av informanterna menar att gruppindelningen har ett socialt syfte, där eleverna ska lära sig att arbeta med alla.

Grupparbete ger möjligheten till att klasskamraterna umgås med andra än de brukar i klassen och acceptansen framhålls ofta. Det är viktigt med den sociala balansen i grupperna och i vissa klasser använder informanterna grupparbetet för att splittra olika grupperingar. Flertalet informanter poängterar att det viktigaste med att arbeta i grupp är att eleverna tar med sig positiva erfarenheter av att samarbeta med andra.

Det brukar oftast gå bra att man blandar dem hur som helst. Det kan bli lite tjurigt om man hamnar med någon man inte vill men dem brukar acceptera det. – *Sandra*

Följande studies informanter menar att syftet med grupparbete är avgörande även vid gruppindelning. Det eftersom gruppkonstellationer. När informanterna planerar för ett grupparbete måste de se till individens resultat och inte bara gruppens. Det behövs få ihop en grupp där det finns en form av arbetsfördelning så att alla kommer att bidra, men ibland behövs det ses till elevernas bästa och bestämma vilka som ska arbeta tillsammans. Ibland behövs starkare elever som kan stötta de svagare eleverna för att hjälpa dem framåt i arbete utan att göra det åt dem. Det inte finns någon fördel för en grupp där det placeras en eller två högpresterande elever tillsammans med elever som vet att dem inte kommer behöva bry sig för att nå sitt resultat.

6.3.3 Homogena grupper

Ett förekommande tema bland informanterna är hur de vill förhindra att de mer ambitiösa eleverna får göra det största jobbet. En bidragande faktor kan vara indelningen av grupperna. Informanterna menar på att eleverna kan gynnas av homogena grupper. De faktorer som är avgörande vid sådana tillfällen är ambitionsnivå, kön eller sociala relationer. Homogent skapade grupper i form av ambitionsnivå är något som flera lärare föredrar, just för att utmana, men även för att förhindra att ambitiösa elever får göra den större delen av jobbet. När informanterna använder sig av detta tillvägagångssätt är det för att förhindra att de ambitiösa eleverna utnyttjas, men det kan också resultera i att det slutliga arbetet resulterar i olika nivåer kunskapsmässigt.

Homogena grupper baserad på kön existera även hos ett fåtal av informanterna. Det vanligaste är däremot att flickor och pojkar placeras ut i olika grupper och skapar könsmissigt heterogena grupper istället, men Cilla uttrycker:

Kön är inget jag tänker på, men tjejerna umgås gärna i klassen med varann och killarna med varandra. Och ibland kan de vara kul och skapa hela tjej och killgrupper för att skapa intressanta diskussioner. – *Cilla*

Eleverna vill helst bli indelade efter kön trots att dem vet att jag inte gillar det. Dem kan samarbeta med alla men jag märker att om dem får så är det gärna med kompisar eller könsuppdelat. – *Oskar*

Avslutningsvis tyder informanternas resonemang på att de kan finnas en fördel för eleverna även med homogen gruppindelning, även om indelningen inte är den mest förekommande gruppindelningen. Det råder däremot delade meningar av informanterna när och beroende på vad syftet är vid den typen av indelning. Det kan vara allt från hur uppgiften är formad, vad lärarens egna syfte är och vilken nivå som önskas på den slutliga produkten.

6.3.4 Sammanfattning

Sammanfattningsvis diskutera informanterna i följande studie kring olika fördelar med olika grupsammansättningar. Det vill säga homogena respektive heterogena indelningar. Resonemangen för grupsammansättning gällande vilka faktorer som är av betydelse för om grupperna bör vara homogena eller heterogena återkommer till vad som är lärarnas syfte med arbetsmetoden. När det är utstakat resoneras det sedan från betydande faktorer som kön, ambitionsnivå och sociala relationer för hur grupsammansättningen ska fungera rent konkret.

7. Resultatdiskussion

Vi kommer under följande kapitel att diskutera studiens resultat.

7.1 Arbetsmetoden grupparbete

Grupparbete som arbetsmetod måste inte enligt Lgr 11 (Skolverket, 2011) ingå i den svenska undervisningen, men trots det används metoden som en återkommande arbetsmetod. Det intressanta är vilka olika uppfattningar beskriver lärarna att de har om grupparbete som arbetsmetod och hur påverkar de uppfattningar vid genomförandet av grupparbeten? Det är även intressant gällande vilka egenskaper hos eleverna finner lärarna relevanta vid indelning av grupparbete?

Resultatet i vår undersökning visar på varierande resonemang gällande varför lärarna använder sig av grupparbete. Informanterna är trots det överens om att en varierad undervisning är nyckeln till elevers lärande. En varierad undervisning framhålls även av Lgr 11 (2011, s.8) där det framgår att undervisningen ska vara allsidig och tillgodose varje elevs behov.

Det som även framhålls av studiens resultat är informanternas syfte att träna eleverna för framtiden vid användandet av grupparbete. Informanterna menar att grupparbete tränar eleverna för framtiden, speciellt gällande förmågan att arbeta tillsammans med andra. Samarbetet som sker under ett grupparbete syftar enligt informanterna till att låta eleverna lära känna varandra, men de informanter som inte bara framhåller den sociala träningen framhåller istället lärandet av ämneskunskaper. Det tror informanterna i sin tur gynnar det demokratiska tänkandet hos eleven. Följande informanter menar även att den sociala träningen inte alltid är prioriterad utan ibland används metoden för att möjliggöra fördjupning av ämneskunskaper. Williams med flera (2000) uttrycker i sin studie att elever vill samarbeta och ha roligt tillsammans, då eleverna menar på att lära av varandra skapa mening. Williams med flera framhåller därför att samarbete borde vara varje barns rättighet i förskola som i skola.

Förväntningarna som finns på arbetsmetoden är att eleverna ska få möjligheten till fördjupning av ämneskunskaper både från de samarbetet som sker i grupp såväl som från andra grupper. Informanterna förvänta sig även att eleverna kan visa färdigheter i presentationen såväl som värdera och ställa sig kritisk till olika källor. Flera av informanterna ställer sig däremot kritisk till om eleverna faktiskt uppfyller de förväntningar, där två av informanterna har valt att utesluta grupparbete helt då de anser att de stjälper mer än vad de hjälper eleverna. Enligt Baines med flera (2014) studie så motstrider informanternas

uteslutning av arbetsmetoden, då de menar på att lärarna måste träna sig i att ha mindre kontroll över klassen, men också över vad eleverna lär sig. Det finns liknande studier där informanter uttryckt samma typ av tvivel som flertalet nämner i följande studie angående förväntningarna på arbetsmetoden. Det finns forskning som talar mot dessa tvivel. Enligt Granström och Hammar Chiriac (2012, s.153) leder grupparbete till bäst resultat både gällande fostran och befästandet av kunskap. De menar på att för att uppnå resultat så måste de finnas genomtänkta gruppsammansättningar, väl utformade uppgifter, tydliga instruktioner, återkoppling, bedömningskriterie och en aktiv lärarroll.

Grupparbete syftar både till att utveckla elevernas sociala färdigheter såväl som fördjupning av ämneskunskaper. Färdigheterna värderas däremot olika mellan informanterna och flertalet uttrycker att de bör råda en balans och variation av arbetsmetod för att ge eleverna möjligheten att träna olika färdigheter. Slutligen så lyfter informanterna sina egna upplevelser av arbetsmetoden och samtliga informanter resonera från vilket syfte arbetsmetoden syftar till, men också vad det är som förväntas att eleverna ska uppnå.

7.2 Grupsammansättning

Studiens informanter resonerade även kring betydande faktorer för grupsammansättning. Grupsammansättning speglar därför både klassrumsmiljön, men även vilka mål och förväntningar eleverna har under ett grupparbete. Resonemanget ligger i linje med det som Perrenet och Terwel (1997) då de belyser att klassrumsmiljön har en stor påverkan på hur elever agerar och lär sig i sina grupper. De betydande faktorer som informanterna resonera kring lyfter även Sjödin (1991) i sin studie som är antingen ämneskunskaper eller sociala färdigheter. Det i sin tur resoneras från hur de olika färdigheterna motsvara uppgiften såväl som lärarens syfte. Studiens informanter resonera olika, där en del föredra homogena grupper där elever med samma ambitionsnivå förs samman. Det finns resonemang av informanter som menar på att det förebygger att en elev med hög ambitionsnivå får dra en hel grupp utan kan istället utmanas av en jämbördig. Enligt Forslund Frykedal (2008) så underlätta homogena grupsammansättningar även ambitionsdifferensen som skapas mellan elever vid samarbete.

Ett fåtal informanter resonera även om vad som kan bli problematiskt vid homogena grupsammansättningar, såsom variationen av resultaten på slutförda arbeten. Majoriteten av informanter menar därför i följande studie att heterogena grupsammansättningar är att föredra. Heterogena grupsammansättning stärks även av Maureen och Lee (1999) som framhäver att grupparbeten är gjort för att uppmuntra elever till att integrera med varandra. De betydande faktorer som informanterna i följande studie resonera utifrån vid grupsammansättning är ambitionsnivå, kön och sociala relationer. Faktorerna vägs sedan in för att skapa balanserade grupper för att sluta upp i jämna slutprodukter. Sammanfattningsvis anser informanterna att det viktigaste är att eleverna får en positiv upplevelse av att samarbeta med andra och att samarbetet fungerar. Det stärks av Sjödin (1991) som menar på att läraren gynnas av detta då de skapar en god insikt för läraren i klassen.

7.3 Slutsats & Implikation

Avslutningsvis visar följande studie att de finns en variation av resonemang gällande syftet vid användning av grupparbete. Det skiljer sig därför mellan informanterna angående förväntningar på metoden och hur grupsammansättningen går till på ett konkret vis.

Informanterna är däremot eniga om att grupparbete är en arbetsmetod som tränar samarbete, men om den används för att träna de sociala förmågorna eller möjliggöra fördjupning av ämneskunskaper skiljer sig däremot åt. Vid grupp sammansättning så skiljer sig informanternas indelningar åt, men de utgår alla från betydande faktorer som kön, ambitionsnivå och sociala relationer som belyses från vilka fördelar eleverna får om grupperna är homogena eller heterogena. Vi vill att studiens resultat ska fungera som ett inlägg för lärares fortsatta utveckling. Detta inlägg kan ge lärare möjligheten att reflektera över de didaktiska val som de gör under undervisningen, val av arbetsmetod och av det kunna fortsätta utvecklas i sin yrkesroll. Lärares utveckling är inte bara gynnsam för dem själva och för framtidens elever utan även för hela vårt samhälle. För det är av erfarenheter och reflektioner som vi kan lära av varandra.

Grupparbete anses både av informanterna i följande studie likväl av studiens litteratur som en krävande och komplex arbetsform. Det som vi tar med oss inför vår egna framtid som yrkesverksamma mellanstadie lärare är en rad faktorer som bör beaktas vid användning av grupparbete. Det är inte bara faktorerna som bör beaktas som vi tar med oss utan även möjligheterna med arbetsformen vid god implementering. För det är inte bara elever som behöver tränas i arbetsformen utan det behöver även lärare. Det vi uppmärksammade under studiens gång och som vi nu i efterhand rekommenderar för alla verksamma lärare är fortbildning. Det eftersom bara en av 10 informanter gick i linje med sina resonemang gällande utvinning av kunskap och aspekten gällande brett bedömningsunderlag som även forskningen framhållit av arbetsmetoden. Till de lärare som valt att utesluta arbetsmetoden känner vi att det finns ett ännu större behov av fortbildning och stöd, men även en långsiktig plan med progressions möjlighet av grupparbete. Det med hänsyn till informanternas nämnda specifika elevgrupper. Följande studie har även bidragit med insikten om att det inte finns någon given manual att följa vid användning av grupparbete. Varje grupp är unik, men även processen är oförutsägbar. Vi anser däremot att det är av vikt för elevernas framtida studier, yrkesliv och framtida deltagande i samhället att kunna samarbeta, men även att ha förmågan att lära av varandra. Det för att livet handlar inte bara om rättigheter utan även om skyldigheter. Det är ett förhållningssätt och användbara förmågor som vi anser att arbetsformen grupparbete faktiskt kan bidra med, om arbetsmetoden används på ett fungerande sätt.

Studien har också väckt nya frågor, som skulle vara intressanta att belysa i fortsatta forskningsprojekt. Det skulle vara av intresse att genomföra en större undersökning, med ett slumpmässigt urval, för att ta reda på om de resultat vi kommit fram till är allmängiltiga. En annan aspekt som vi finner som en intressant implikation vore att genomföra en etnografisk studie med hjälp av observationer hur grupparbetet handleds och genomförs.

8. Referenser

- Ahrne, G., Ahrne, G. & Svensson, P. (2015). *Handbok i kvalitativa metoder*. (2., [utök. och aktualiserade] uppl.) Stockholm: Liber.
- Alexandersson, U. (2009). *Stödjande rum: Om elever i en inkluderande verksamhet*. Stockholm: Edita.
- Baines, E., Blatchford, P. & Kutnick, P. (2008). *Pupil grouping for learning in classrooms: Results from the UK SPRinG Study*. American Educational Research Annual Meeting, Chicago, April 2007, 1-26.
- Bergqvist, K. (1990). *Doing schoolwork: task premisses and joint activity in the comprehensive classroom*. Diss. Linköping: Univ. 1990. s. 7f.
- Bjereld, U., Demker, M. & Hinnfors, J. (2009). *Varför vetenskap? om vikten av problem och teori i forskningsprocessen*. Johanneshov: TPB.
- Björkdahl Ordell, S. & Dimenäs, J. (2007). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket - vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.
- Dahlgren, L-O. & Johansson, K. (2009) Fenomenografi. I B. Fejes, A. & Thornberg, R. (red.), *Handbok i kvalitativ analys* (s. 122–135) (1. uppl.). Stockholm: Liber.
- Forslund Frykedal, K. (2008). *Elevers tillvägagångssätt vid grupparbete: om ambitionsnivå och interaktionsmönster i samarbetsituationer*. (1. uppl.) Diss. Linköping: Linköpings universitet, 2008. Linköping.
- Forslund Frykedal, K., & Hammar Chiriac, E. (2014). Group work management in the classroom. *Scandinavian Journal of Educational Reserach*, 58(2), 222–234.
- Granström, K. & Hammar Chiriac, E. (2012). Grupparbete - en försummad möjlighet. I: Berg, Gunnar, Sundh, Frank & Wede, Christer (red.). *Lärare som ledare - i och utanför klassrummet* (s. 153–162). Lund: Studentlitteratur.
- Granström, K. (2007). Ledarskap i klassrummet. I K. Granström (Red.), *Forskning om lärares arbete i klassrummet* (s. 13–32). Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.
- Granström, K. & Hammar Chiriac, E. (2011), Grupparbete har fått dåligt rykte ..., *Pedagogiska magasinet* 4 (ss. 6–10), Katrineholm, Lärarförbundet.
- Gillies, R. M., & Boyle, M. (2010). *Teachers' Reflections on Cooperative Learning: Issues of Implementation*. *Teaching and Teacher Education: An International Journal Of Research And Studies*, 26(4), 933-940.
- Hammar Chiriac, Eva (2012), Att leda grupparbete. I Berg, Gunnar, Sundh, Frank och Wede, Christer (red.), *Lärare som ledare: i och utanför klassrummet*, 1. uppl., Studentlitteratur, Lund.

- Hensvold, I. (2006). *Elevaktiva arbetsmodeller och lärande i grundskolan: en kunskapsöversikt*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.
- Johnson, D. W. & Johnson, F. P. (1997). *Joining together: Group theory and group skills*. Boston: Pearson, 2013.
- Kihlström, S. (2016) Att genomföra en intervju. I B. Dimenäs, J. (red), *Lära till lärare: att utveckla läraryrket - vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. (s. 47–57) (1. uppl.) Stockholm: Liber.
- Kihlström, S. (2016) Fenomenografi som forskningsansats. I B. Dimenäs, J. (red), *Lära till lärare: att utveckla läraryrket - vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik* (s. 157–171) (1. uppl.) Stockholm: Liber.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (3. [rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Ng, M., & Lee, C. K. (1999). The Effects of Cooperative Learning on the Cross-Ethnic Friendship Choices of Children. *Paper presented at the Annual meeting of the American Educational Research Association, Montreal*.
- Perrenet, J., & Terwel, J. (1997). Interaction Patterns in Cooperative Groups: The Effects of Gender, Ethnicity, and Ability. *Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association, Chicago*.
- Sahlberg, P. & Leppilampi, A. (1998). *Samarbetsinläring*. (1. uppl.) Stockholm: Runa.
- Sjodin, S. (1991). *Problemlösning i grupp: betydelsen av gruppstorlek, gruppsammansättning, gruppnorm och problemtyp för gruppprodukt och individuell kunskapsbehållning = [Group problem solving]: [the significance of group size, group composition, group norm and problem type for group product and individual retention of knowledge]*. Diss. Umeå: Umeå universitet, 1991. Umeå.
- Stensaasen, S. & Sletta, O. (1997). *Grupprocesser: om inläring och samarbete i grupper*. Stockholm: Universitetsförl.
- Skolverket (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. Stockholm: Skolverket.
- Utbildningsdepartementet (1994). *Läroplaner för det obligatoriska skolväsendet och de frivilliga skolformerna: Lpo 94: Lpf 94*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.
- Skolöverstyrelsen. (1980–1986). *Läroplan för grundskolan: Lgr 80*. Stockholm: Liber Läromedel.
- Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer*. (4., [omarb.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Vetenskapsrådet (2015). *Tre forskningsöversikter inom området specialpedagogik/inkludering*. Stockholm: vetenskapsrådet.
- Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Williams, P., Sheridan, S. & Pramling Samuelsson, I. (2000). *Barns samlärande: en forskningsöversikt*. Stockholm: Statens skolverk.

Bilaga A

Intervju teman

Huvudtema 1: Yrkeserfarenhet

Undertema: Bakgrund som lärare:

1. Hur länge har du arbetat som lärare?
2. Vilka ämnen undervisar du i?

Huvudtema 2: Metoder vid undervisning

Undertema 1: Val av metoder:

3. Hur arbetar eleverna oftast? Individuellt, i par, i grupp etc.?
4. Hur bestäms detta metodval: av dig som lärare eller i samtal med eleverna?

Undertema 2: Erfarenheter av metoder:

5. Bli vissa metoder (katederundervisning, individuella arbeten, grupparbeten etc.) bättre mottagna i vissa klasser? Troliga orsaker? (Finns det några metoder du föredrar att använda i vissa klasser? Vilka och varför?)
6. Finns det en metod som du använder återkommande i vissa klasser? Och varför är just den återkommande?

Huvudtema 3: Grupparbete som metod

Undertema 1: Tankar kring grupparbete som metod:

7. Varför använder du dig av grupparbeten? (få brainstorma fritt?)
8. Vilka förväntningar har du på denna arbetsmetod? (mer allmänt än specifika resultat)

Undertema 2: Egna erfarenheter av grupparbeten:

9. Hur upplevde du att arbeta i grupp när du själv gick i skolan?
10. Har dessa upplevelser ändrats sedan du själv började undervisa? Varför tror du eller varför inte?

Undertema 3: Strukturering av arbetet + indelning av grupper:

11. Hur brukar det vara strukturerat när ni arbetar i grupper i dina klasser? (Förarbete, planering etc.)?
12. Hur går indelningen av grupper till på ett konkret vis?

13. Vilka "egenskaper" finner du avgörande vid denna indelning?

14. Kön, ämneskunskap, sociala relationer etc. Hur reagerar eleverna på att bli indelade i grupper?

Huvudtema 4: Resultat av grupparbeten

Undertema 1: Arbetsgången i grupperna:

15. Hur brukar det fungera i grupperna? (Ämnesinriktat, socialt etc.)?

16. Hur får du denna uppfattning eller information?

17. Tror du att en annorlunda indelning skulle göra skillnad i elevernas arbetsgång?

19. Brukar samtliga elever vara fysiskt närvarande under arbetets gång?

Undertema 2: Uppfyllda resultat/förväntningar:

20. Vilka resultat hoppas du att eleverna ska uppnå genom grupparbeten?

21. Tror du att resultaten hade varit annorlunda vid en annorlunda gruppindelning?

Bilaga B

Deltagabrev

Deltagandet i undersökningen innebär en intervju som beräknas ta omkring 20-30 minuter. Samtalet kommer att spelas in för att sedan transkriberas och användas som en grund. Ditt deltagande i intervjun är frivilligt och du kan närsomhelst avbryta samtalet utan närmare motivering.

Syftet med undersökningen är att undersöka verksamma lärares olika uppfattningar som de har om grupparbete som arbetsmetod och hur de uppfattningarna påverkar vid genomförandet av grupparbeten. Undersökningen kommer även undersöka vilka egenskaper hos eleverna som lärarna finner relevanta vid indelning av grupparbete. Det insamlade materialet kommer ligga till grund för vårt examensarbete på Halmstad Högskola.

Den information som du ger angående din undervisning och kunskap kommer behandlas så att ingen obehörig kan få tillgång till den. Genom transkriberingen kommer alla namn anonymiseras. De inspelade samtalen samt transkriberingarna kommer förstöras när examensarbetet är färdigt och godkänt. När arbetet är godkänt kommer det läggas upp i en databas vid Halmstad Högskola och om intresse finns kan arbetet läsas där.

Vi är väldigt tacksamma att du vill ställa upp på denna intervju!

Nathalie Edlund och Robin Svensson

Underskrift deltagande lärare

Underskrift Nathalie Edlund, student på Halmstad Högskola

Underskrift Robin Svensson, student på Halmstad Högskola

Robin Svensson

Nathalie Edlund

Besöksadress: Kristian IV:s väg 3
Postadress: Box 823, 301 18 Halmstad
Telefon: 035-16 71 00
E-mail: registrator@hh.se
www.hh.se